

GLOOIEND STADSLANDSCHAP VOOR ARNHEM CENTRAAL



FOTO: FRANK HANSWIJK.

Het nieuwe station van Arnhem, op 19 november geopend, vormt samen met het stationsgebied een *Gesamtkunstwerk*. Het spectaculaire nieuwe station gaat naadloos over in de buitenruimte. UNStudio ontwierp niet alleen de ov-terminal, perrons, kantoortorens en andere voorzieningen, maar maakte ook het

masterplan voor het stationsgebied. Bureau B+B stedenbouw en landschapsarchitectuur in Amsterdam ontwierp in nauwe samenwerking met UNStudio de openbare ruimte rondom het station. Verschillende vervoersstromen vloeien in het stationsgebied samen tot een spectaculair en glooiend stedelijk landschap, waar snedes in de

DE BIJZONDERE TOPOGRAFIE VAN ARNHEM VORMDE DE INSPIRATIE VOOR DE GLOOIENDE BUITENRUIMTE VAN HET TOTAAL VERNIEUWDE STATION. ZOWEL DE VERHARDING ALS DE NATUURSTENEN BANKEN DRAGEN BIJ AAN EEN BIJZONDERE SFEER.



ruimte transformeren tot zitelementen, en waar weelderig groen – aangelicht door spots – een bijzondere en uitnodigende sfeer creëert.

Ontwerper en directielid van Bureau B+B, Jeanette Visser, is vanaf het begin – 2001 – betrokken bij het ontwerp en de inrichting van

het stationsgebied van Arnhem. “Een van de uitgangspunten die leidend is geweest in het ontwerp is de situering van het stationsgebied, op de overgang van de Hoge Veluwe naar de Nederrijn. De hoogteverschillen tot wel twintig meter wilden we in het ontwerp zichtbaar maken. De bijzondere topografie van de plek vormde de basis voor een



De banken bestaan uit een constructie van staanders en liggers, zodat het geheel niet te zwaar is..

ontwerp waarin we de openbare ruimte hebben vormgegeven als een continue maaiveld, een dynamisch vloeiende ontvangstruimte van de stad, die verschillende bezoekersstromen, functies, voorzieningen, en belevenissen samenbrengt.”

De vloeren van binnen naar buiten

De vloeren van de ov-terminal en het busstation lopen vloeiend over in de buitenruimte waardoor een doorlopend maaiveld ontstaat. De natuurstenen bestrating van Stone Base is in diverse legrichtingen verwerkt tot een doorlopend geheel en volgt heel nadrukkelijk het glooiende maaiveld. In de bestrating zijn speciale tegels verwerkt waardoor het bestratingspatroon kon worden verdraaid en het de glooiingen in het maaiveld kon volgen. De afwateringslijnen zijn in het verdraaide bestratingspatroon opgenomen. Visser: “Heel bijzonder is de verwerking van roestvrijstalen cijfers in de bestrating die de verschillende hoogtes markeren.” Hoogteverschillen in het stations-

gebied worden opgevangen door natuurstenen glooiingen en snedes in het maaiveld. De snedes transformeren soms tot zitbanken met houten zittingen.

Het gebied is vanwege het glooiende karakter ontdekt als internationale skateplek wat bijdraagt aan de levendigheid. Door de robuuste detaillering van het maaiveld en het bestendige meubilair is de komst van deze nieuwe gebruikers uitstekend te dragen.

Groen karakter

De landschappelijke overgang van Hoge Veluwe naar Nederrijn is ook terug te zien in de beplanting. Aan de lage oostzijde is gekozen voor weelderige schaduw- en waterminnende beplanting, terwijl op de hogere en zonnige delen, refererend aan de Hoge Veluwe, droogteminnende, prairieachtige beplanting het beeld bepaalt. Ook werden er verspreid over het gebied indrukwekkende platanen geplant als eerbetoon aan de groene identiteit van Arnhem. Transparante gleditsia's markeren de plekken voor ontmoeting en verblijf. Die groene identiteit van het stationsgebied is later ingebracht en verder uitgewerkt, zegt Visser. “Toen het ontwerp van het station vanwege de maakbaarheid van het gebouw vertraging opliep, hebben we een herijking van het ontwerp van het stationsgebied ingelast. Een van de stappen die we toen hebben gezet was onder meer de toevoeging van meer verblijfsplekken met bomen en beplanting. Ook hiervoor vormde de speciale topografie van de locatie het uitgangspunt.

Verlichting

Groen vindt in het stationsgebied een natuurlijke bondgenoot in de verlichting. “Het verlichtingsconcept is ontwikkeld in samenwerking met Atelier Lek. Lijnverlichting en verlichting in de trapleuning verhogen de ‘leesbaarheid’ van het





glooiende landschap en accentueren de hoogteverschillen. Bezoekers worden bijna als vanzelf naar hun bestemming toe geleid door het volgen van de lichtlijnen. Kleine lichtmasten, bij het groen en de banken, creëren in het gebied sfeervolle verblijfsplekken. Monumentale platanen zijn aangelicht met grondspots in de bestrating en zorgen voor oriëntatie in het stationsgebied.

Natuursteen

Om de kwaliteit van de uitvoering en materialisering van het ontwerp te waarborgen, is aan bepaalde onderdelen extra aandacht besteed. Visser: "Bestrating, groen, verlichting en meubilair vormen zulke belangrijke onderdelen voor

de kwaliteit van de buitenruimte dat voor deze onderdelen apart gezocht is naar de meest geschikte leveranciers en uitvoerders."

Voor de buitenruimte van het prestigieuze station in Arnhem leverde Stone Base een groot deel van de verharding en de bijzondere zitelementen. "Niet iedereen kan dit." Bevestigt Joost van Pinxteren van het in Brabant gevestigde Stone Base. "In 2013 hebben we gewerkt aan het kantorenplein bij de twee kantoorstorens naast de ov-terminal, ook naar het ontwerp van Bureau B+B. Dat hebben we naar tevredenheid gedaan met het gevolg dat we ook vervolgoopdrachten mochten uitvoeren."

Zowel de verharding als de banken zijn gemaakt

INFORMATIE

Voor meer informatie over de verharding en de natuurstenen banken ga naar www.stonebase.nl of bel 073-6431442

Het grijze graniet zorgt voor een rustige, maar toch elegante uitstraling.



Voor de bestrating van het stationsplein en de binnenruimte van het station in Arnhem is gekozen voor een Chinees graniet met middelgrijze kleur, dit zorgt voor een doorlopend en integraal beeld van station en omgeving.

van natuursteen. De opdrachtgever stelde hieraan een aantal eisen. Van Pinxteren: "De toegepast natuursteen is een granietsoort uit China die voorzien moest zijn van CE-markering. De opdrachtgever wilde een maatschappelijk verantwoord materiaal dat geen product was van kinderarbeid en waarvoor een certificaat moest worden verstrekt. Verder moesten ook de arbeidsvoorwaarden van de werknemers in China in orde zijn. Ook dat is gecertificeerd."

Gevlamde afwerking voor stroefheid

Aan de afwerking en verwerking van de bestrating zijn hoge eisen gesteld. De bestrating is uit grote blokken natuursteen gezaagd waarbij niet alleen de onderkant van de stenen, maar ook de zijkan-ten zijn opgeruwd. Hierdoor hecht de voegmortel beter, wat een nog betere kwaliteit garandeert en schade aan de stenen voorkomt. Zeker op een drukbelopen stationsplein als dat in Arnhem is die opruwing van de zijkan-ten een belangrijk gegeven. Het plein is niet alleen toegankelijk voor voetgangers, maar in geval van nood ook voor hulpdiensten.

Het toegepaste natuursteen heeft een gevlamde afwerking. Van Pinxteren: "Het oppervlak is onder een extreem hoge temperatuur bewerkt. Hierdoor barst de gezaagde oppervlaktestructuur open wat zorgt voor een ruwe, stroeve afwerking. Dit is nodig om uitglijden te voorkomen. Behalve antislip-functie heeft deze oppervlaktestructuur een visuele meerwaarde."

Uitdagende banken

Vergeleken met de verharding waren het vervaardigen en leveren van de banken een nog veel uitdagender klus voor Stone Base. Niet in de laatste plaats vanwege de planning. "Het was stressen om alles op tijd af te krijgen", aldus Van Pinxteren. Uiteindelijk was alles net op tijd gereed voor de feestelijke opening van 19 november. Bureau B+B ontwierp lange, licht oplopende banken met

een bocht erin en een comfortabel houten zitvlak. Hoewel de banken van natuursteen zijn gemaakt, mochten deze, in verband met de beperkte draagkracht van de bebouwde ondergrond, niet te zwaar zijn. "Dat betekende dat we de banken niet van massief materiaal mochten maken. Om dit op te lossen hebben we een onderconstructie van staanders en liggers gemaakt."

De banken zijn gemaakt van hetzelfde natuursteen als de bestrating. De zitelementen werden in de fabriek in China uit grote blokken natuursteen gezaagd. "Vanwege de tijdsdruk was het belangrijk dat de banken eenvoudig op locatie te monteren waren en direct pasten. Om te zien of alles klopte hebben we in China eerst alles in de fabriek in elkaar gezet. Vervolgens zijn alle delen afzonderlijk ingepakt en naar Nederland verscheept."

De lange banken zijn bij de entree van het station en op het zogenaamde stadsbalkon geplaatst. De bank van het entreeplein bestaat uit 32 delen van ongeveer 90 cm per deel terwijl de bank van het stadsbalkon bestaat uit maar liefst 54 delen van 90 cm. Beide hebben een lichte curve en lopen langzaam op. De houten zittingen zijn gemaakt van FSC-gekeurd Cumaru-hout, een duurzame houtsoort uit Zuid-Amerika.

Huzarenstukje

Van Pinxteren benadrukt dat het maken van de banken een huzarenstukje is geweest. "Niet iedereen kan dit. Het is echt vakwerk. Graniet is en blijft een natuurproduct. Het moet allemaal uit grote blokken natuursteen worden gezaagd. Dit is tamelijk grof werk, terwijl je om alles passend te krijgen zo laag mogelijke maattoleranties wilt. Dat vergt tijd en technische kennis." Zeker gezien de tijdsdruk is Van Pinxteren erg tevreden met het eindresultaat. En, nog belangrijker, de opdrachtgevers – gemeente en aannemer – zijn ook bijzonder blij met het resultaat.